

Prepozitia

Prepozitia este partea de vorbire neflexibila, fara functie sintactica, care leaga intre ele parti de propozitie. Este un cuvânt ajutator si se analizeaza impreuna cu partea de propozitie pe care o insoteste.

Exemple: Cartea de istorie, gandul la vacanta, livada cu meri, etc.. (de istorie, la vacanta, cu meri sunt atribute substantivale, prepozitionale precedate de prepozitiile: de, la, cu, fara functie sintactica).

I. Dupa forma, prepozitiile sunt:

1. simple (un singur element): a, catre, contra, cu, de, fara, in, intru, la, langa, pe, pentru, pana, pe, sub, peste, printre, prin, dupa, drept, asemenea, datorita, etc..
2. compuse (din doua sau mai multe prepozitii simple): de la, de catre, de pe, fara de, pe la, de pe la, de pe langa, de peste, pe langa, pe sub, de pe sub, de sub, pana pe la, etc..
3. locutiuni prepozitionale (grupuri de cuvinte cu inteles unitar care au rolul unei prepozitii): alaturi de, dincolo de, in afara de, in sus de, in jos de, la dreapta, la stanga, de jur imprejurul, in fata, in spatele, in dosul, indaratul, in urma, de-a lungul, de-a latul, din pricina, cu exceptia, in privinta, de dindaratul, pe dinaintea, pe dinafara, conform cu, contrar cu, cu tot, cu toata, in loc de, fata de, relativ la, potrivit cu, la un loc cu, impreuna cu, cu privire la, inainte de, etc..

II. Dupa origine, prepozitiile sunt:

1. provenite din adverbe: inaintea, dinaintea, indaratul, impotriva, deasupra, inapoia, conform, contrar, ca, decat, cat (atunci cand exprima comparatia).
2. provenite din substantive: gratie, multumita.
3. provenite din verb la participiu: datorita.

In numeroase cazuri, prepozitiile sau locutiunile prepozitionale au aceeasi forma ca si adverbul sau locutiunile adverbiale. Sunt prepozitii atunci cand sunt urmate de substantiv in cazurile genitiv, dativ sau acuzativ (uneori aceste forme sunt articulate). Sunt adverbe sau locutiuni adverbiale cand nu sunt urmate de substantiv sau sunt nearticulate.

Exemple:

Tu te-ai asezat in fata colegului tau. (complement circumstantial de loc exprimat prin substantiv comun simplu, masculin, singular, articulat cu articol hotarat enclitic "lui", caz genitiv, precedat de locutiunea prepozitionala "in fata").

Tu te-ai asezat in fata. (complement circumstantial de loc, exprimat prin locutiune adverbiala,

poate fi inlocuita cu adverbul "acolo")

Masina a stationat alaturi de o casa. (complement circumstantial de loc, exprimat prin substantiv comun simplu, feminin, singular, articulat cu articolul nehotarat proclitic "o", caz acuzativ, precedat de locutiunea prepozitionala "alaturi de").

Masina a stationat alaturi. (complement de loc, exprimat prin adverb de loc)

III. Dupa cazurile substantivului care il insotesc, prepozitiile pot fi:

a). la cazul genitiv:

prepozitii: asupra, contra, impotriva, inaintea, inapoia, inaintea, indaratul, de-asupra, asemenea, dedesuptul;

locutiuni prepozitionale: in fata, in spatele, in dosul, in jurul, din jurul, in dreptul, in dreapta, in stanga, din cauza, din pricina, de-a lungul, de-a latul, de jur-imprejurul, jur-imprejurul, in privinta, in urma, in sensul, in susul, in josul, in fundul, in fruntea, din susul, din josul, din spatele, din dosul, din dreptul, din partea, in pofida, in ciuda, etc.

b). la cazul dativ:

prepozitii: gratie, multumita, datorita, conform, contrar, potrivit.

c). in cazul acuzativ:

prepozitii: a (semn al infinitului, a canta, a dansa, etc.), catre, de catre, cu, de la, de, din, de pe la, despre, dinspre, dintre, dintru, drept, dupa, fara, in, intru, inspre, intre, la, pe, pe langa, pe la, de pe langa, pentru, peste, pana, pana la, pana pe la, prin, de prin, printre, de printre, spre, sub, pe sub, de sub, pana sub, etc.

locutiuni prepozitionale: alaturi de, dincole de, fata de, in sus, in jos, de, odata cu, in raport cu, incepand cu, referitor la, privitor la, de dinvale de, conform cu, contrar cu, potrivit cu, inainte de, impreuna cu, la un loc cu, in loc de, in afara de, odata cu, la fel cu, fata de, departe de, afara de, din sus de, din cauza de, din pricina de, etc.